

Posudek bakalářské práce

Autor/ka práce: Tomáš Vobořil

Název práce: **(De)kolonizace Podkarpatské Rusi**

Posudek vedoucí/ho práce

Posudek oponenta/ky

Autor/ka posudku (jméno, příjmení, pracoviště): Tereza Stejskalová

Hodnocení obsahu a výsledné podoby diplomové práce (A/výborně – B/velmi dobře – C/dobře – D/dobře s výhradami – E/dostatečně– F/nedostatečně – nedoporučeno k obhajobě)

Vhodnost zvoleného cíle a přístupu práce.....A

Relativní úplnost zpracované literatury ke zvolenému tématu A

Schopnost kriticky vyhodnotit a použít odbornou literaturu..A

Logičnost struktury práce, souvislost jejich kapitol..A

Jazyková a stylistická úroveň práce. A

Dodržení citační normy (pokud se v textu opakovaně vyskytují přejaté pasáže bez udání zdroje, práce nemůže být doporučena k obhajobě)...A

Obrazové přílohy v dostatečném rozsahu, oprávněnost a vhodnost příloh, grafická úprava..A

Původnost práce, přínos k rozvoji oboru..A

Celkové hodnocení bakalářské práce A

Slovní hodnocení bakalářské práce včetně otázek, k nimž se diplomant/ka musí při obhajobě vyjádřit:

Bakalářská práce Tomáše Vobořila se pokouší o dekoloniální analýzu československé správy Podkarpatské Rusi v meziválečném období a kritické uchopení role, kterou v této v leccems problematické nadvládě sehrála fotografie. Přínos práce vnímám především v produktivním využití konceptů z latinoamerických teorií koloniality, které chápou kolonialitu v širším smyslu než jako historicky existující systémy nadvlády: tj. jako odvrácenou, násilnou stranu západní modernity jako takové. Lze tak dobře uchopit vztah Čechů k Zakarpatské Rusi, který nebyl žádnou koloniální nadvládou ale nesl rysy koloniality. Češi Zakarpatskou Rus chápali skrze koloniální diferencii/rozdíl – tj. jako místo kulturně i civilizačně zaostalé, zaseklé v minulosti, které je nutné modernizovat a pozdvihnout, civilizovat, atd. Toto vše se projevilo i v tehdejší fotografické produkci – a to jak v rukou odborníků, kteří ji využívali jako nástroj vědy, tak v rukou dalších československých pracovníků, kteří ji využívali k soukromým účelům. Dvě případové studie v práci představují sbírku antropologa Vojtěcha Suka a pak archiv rodinných fotografií autorova příbuzného. Je vidět, že autor má za sebou humanitní vzdělání a toto není jeho první akademický text. Je to práce precizně napsaná, výborně strukturovaná, postavená na důkladné rešerši zahrnující původní výzkum. Co je ale důležitější, přináší velice zajímavé vhledy co se týče historie československé fotografie. Ukazuje totiž, jak tyto dějiny nelze oddělit od pozice Československa v globálních mocenských hierarchiích. Je také skvělým příspěvkem do debaty o specifických podobách českého „kolonialismu,“ ať ho budeme nazývat koloniálním expecionalismem nebo jinak. Práce by si zasloužila nějakou formu publikace.

Jedinou pochybnost, kterou ohledně práce mám, se týká velké dávky přísnosti, které Tomáš projevuje subjektům svého zkoumání. Z naší současné „uvědomnělé“ pozice je velice lehké, tehdejší Českoslováky odsoudit jako kolonizátory svého druhu, eugeniky, apod. Myslím, že je ale třeba ctít i

jejich historickou situovanost, kontext, který je vytvářel. Chtělo by to možná nuancovanější pojetí vědeckého zápalu i komplexnější uchopení vztahů, kteří si lidé přicházející z Československa vytvářeli k místním lidem. I původní obyvatelstvo nebylo jen „obětmi“ civilizačního zápalu příchozích, ale nějak reagovali a konali. Fotografie Tomášova praděda, který stojí vedle staršího Hucula, je možná něčím víc než jen vyjádřením „koloniální difference/rozdílu“ - manifestací civilizační převahy jednoho nad druhým (přitom nepopírám, že je určitě také tím). Člověk si vytváří komplikované vztahy, které nelze zredukovat jen na tuto mocenskou převahu, jakkoliv jí tyto vztahy nemohou uniknout. Tuto komplikovanost nám mimochodem také ukazuje postkoloniální literatura (Nadine Godimer a jiní). Tak to by bylo zajímavé téma k diskusi.